

Referat af møde med lederforeninger m.v. om drøftelse af bibliotek.dk udviklingsplan 2009, 17. december 2008 kl. 9.30 – 14.00, H.C. Andersens Boulevard 2, mødelokale 7

Deltagere:

Hans Nielsen, for Bibliotekschefforeningen
Per Steen Hansen, for Danmarks Forskningsbiblioteksforening
Hellen Niegaard, for Danmarks Biblioteksforening
Ditte Jessing, for Lederforum for Special- og Forskningsbiblioteker
Gunhild Søndergaard, for Københavns Kommunes Biblioteker

Kirsten Larsen, DBC
Per Mogens Petersen, DBC

Leif Andresen, Styrelsen for Bibliotek og Medier
Bo Öhrström, Styrelsen for Bibliotek og Medier
Ulla Kvist, Styrelsen for Bibliotek og Medier (sekretær)

Afbud:

Niels-Henrik Gylstorff, for Forskningsbiblioteksbibliotekernes Chefkollegium
Mogens Vestergaard, for Foreningen af kommunale Nettjenester
Helle Mikkelsen, for KL
Lene Byrialsen, for Centralbibliotekarerne
Anne Møller-Rasmussen, for Frederiksberg Kommunes Biblioteker

1. **Velkomst**

Leif Andresen bød velkommen til deltagerne i mødet og orienterede om ovenstående afbud.

2. **Generelt om bibliotek.dk udviklingsplan for 2009**

Leif Andresen indledte med en kort gennemgang af processen omkring udviklingsplanen.

Der indsamles ønsker fra biblioteksfagligt udvalg, og løbende bruger- og bibliotekskommentarer samt evt. mere formelle henvendelser tages i betragtning. Desuden overvejes videre perspektiver på eksisterende projekter.

Det hele samles til et udkast til plan, der

- Drøftes internt i Styrelsen for Bibliotek og Medier
- Drøftes i biblioteksfagligt udvalg
- Sendes til høring
- Drøftes i dette forum
- Konkluderes og forhandles på plads med DBC

Den færdige plan vil være klar i starten af året.

I løbet af året sker det, at opgaver udskydes. Det kan være på grund af:

- Manglende opbakning/tilslutning
- Behov for justeringer
- DBC har ikke nået et baggrundsarbejde
- Nye projekter kommer til ud fra notater

Projekter kan komme til:

- Fordi er oplagte
- Fordi der ikke er grund til at vente
- Pga. justering af projekter

- Pga. nødvendighed

Nye projekter og nye ideer vurderes løbende af Styrelsen for Bibliotek og Medier. Her ses bl.a. på om der er så meget nyt i en foreslået aktivitet, at det vil være korrekt at give biblioteksoffentligheden mulighed for at kommentere inden beslutning. Dette kan ske enten ved omtale på den professionelle bibliotek.dk blog, ved mere tungtvejende projekter offentliggøres et mere formelt notat på Styrelsen for Bibliotek og Mediers hjemmeside, samt ved en formel høring, hvor høringsoplægget lægges på Styrelsen for Bibliotek og Mediers hjemmeside og høringsbrev sendes til bibliotekslederforeninger m.v.

3. bibliotek.dk udviklingsplan for 2009

Baggrundsmateriale:

<http://www.bibliotekogmedier.dk/biblioteksomraadet/nationale-ordninger/bibliotekdk/forberelse-af-udviklingsplaner/>

For at smidiggøre behandlingen blev punktet delt op i følgende tre:

- a) Drøftelser af punkter med tydelig enighed
- b) Styrelsens og/eller DBCs kommentarer til andre punkter, hvor der er rejst spørgsmål
- c) Andre kommentarer

a) Drøftelse af punkter med tydelig uenighed:

Get-it (Haster service):

Kirsten Larsen erkendte, at det var tydeligt ud fra høringssvarene, at forklaringen om projektet ikke har været god nok. Ideen med projektet er at give brugeren en oversigt over de muligheder, han har, hvis han står og skal bruge materiale f.eks. til en opgave der skal afleveres lige nu og her, muligheder som at bogen kan f.eks. købes eller der er adgang via fuldtekst.

Enighed om, at servicen skal have en anden mere tydelig overskrift og at forklaringen kan uddybes og gøres mere klar. Men tilslutning til projektet i øvrigt.

Bøger til døren

FC ønskede i deres høringssvar at sikre sig at blive hørt, hvis tjenesten skulle markedsføres yderligere. Leif Andresen meddelte, at interesse og involvering hos de bidragydende biblioteker altid er en klar forudsætning for igangsættelse af projekter. Derudover var der forskellige forbehold i flere af høringssvarene, og at det klart ikke var en udpræget begejstring, der prægede svarene. Hans Nielsen beklagede, at Bibliotekschefforeningens høringssvar ikke var fremkommet i tide, da BCF var meget begejstret for projektet og endda gerne ville have servicen endnu mere udbygget. Den generelle handel på nettet vokser dag for dag, alt bliver bragt lige til døren og BCF mente, at det er vigtigt, at bibliotekerne også melder sig på banen. BCF ville involvere både bibliotek.dk og den nationale kørselsordning i servicen.

Kirsten Larsen påpegede at der her næsten var tale om et helt nyt projekt, som ikke bare var et bibliotek.dk projekt alene. Gunhild Søndergaard foreslog, at erfaringerne med den tilbudte service på forskningsbibliotekerne blev inddraget og mente, at interessen helt klart var geografisk betinget. Per Steen Hansen nævnte, at bøger til døren havde været en ydelse hos forskningsbibliotekerne i et stykke tid. Uden at ligge inde med den helt store empiri på området, mente Per Steen Hansen, at servicen ikke havde været voldsomt brugt, men fungeret som et godt supplement til den almindelige service. På et spørgsmål fra Hellen Niegaard om betalingsmodellen for servicen på forskningsbibliotekerne, kunne Per Steen Hansen forklarer, at

betalingen svingede fra et være gratis til 100 kr. pr leveret enhed. Iflg. Leif Andresen havde denne forskellighed i bibliotekernes politik netop været en af årsagerne til en vis skepsis overfor at koble servicen sammen med bibliotek.dk, da det ville være ret vanskeligt at præsentere servicen som en landsdækkende ens service. Hans Nielsen mente, at med den hast udviklingen i nethandelen sker for øjeblikket, er forsøg lavet for 2-3 år siden ikke relevante længere og foreslog, at en grundig analyse skulle sættes i værk for at undersøge brugerbehovet.

Der var enighed om, at et analyseprojekt, der kunne afdække alle aspekter af servicen, burde igangsættes og at projektet ikke længere var et bibliotek.dk projekt, men et projekt af mere generel karakter. Styrelsen for Bibliotek og Medier vil derfor overtage den videre proces med projekt ideen, herunder en afklaring af ansvarsdiskussionen.

Materiale der ikke findes i bibliotek.dk

Kirsten Larsen redegjorde for tanken bag projektet. Ideen er at give brugeren handlemuligheder ved 0-hit i bibliotek.dk., f.eks. ved at udvikle en bestillingsblanket, som på Helsingør bibliotek, der giver brugeren mulighed for at bestille materiale, der ikke findes i bibliotek.dk. Som det er nu, bliver brugeren ved 0-hit gjort opmærksom på evt. stavfejl, søgefejl og får derefter mulighed for at vælge at blive viderestillet til biblioteksvagten. En automatik skal udarbejdes, så en 0-hit søgning udløser et tjek af, om søgningen er korrekt.

Der var enighed i udvalget om, at det er en kompleks teknisk proces, der ligger bag en sådan blanket og at det skulle være lysende klart for brugeren, hvad der egentlig sker, hvornår og hvorfra brugeren får materialet. Der var mange tekniske finesser at tage højde for, bl.a. understregede Hans Nielsen, at der måtte være forskel på en søgning, hvor brugeren har misforstået titel, f.eks. en søgning på "Pigen på den grønne cykel" og en søgning på materiale endnu ikke indkøbt af bibliotekerne. De to spor måtte nødvendigvis skilles ad. Leif Andresen fremhævede, at det klart var nødvendigt med en forventningsafstemning af teksterne i en sådan service. Det er det enkelte bibliotek, der vælger at tilbyde en sådan service, der klart selv skal definere teksten.

Kirsten Larsen påpegede, at der var forskellige holdninger i bibliotekerne til om nye ikke udkomne bøger skal kunne bestilles hjem via bibliotek.dk, gående helt fra et ønske om at indføre en "karenstid" for nye bøger på 3 måneder i bibliotek.dk, til at bruge bestillinger af ikke udkomne bøger til materialevalg. Leif Andresen konkluderede at projektet tages på udviklingsplanen. Efter notatet er færdig udarbejdet, lægges det til høring på profblog og publiceres derefter.

b) Styrelsens og/eller DBCs kommentarer til andre punkter, hvor der er rejst spørgsmål:

Stavehjælp er ikke nævnt i planen (flere)

Flere hørings svar havde udtrykt ønske om en forbedret stavehjælp.

Kirsten Larsen forklarede, at det havde været på udviklingsplanen før, men at det klart skulle med igen. Stavehjælpen bygger på Ankiro som søgeteknologi. En af udfordringerne i den forbedrede stavehjælp kunne være at løse misforstået søgninger, som pigen med den grønne cykel, ved hjælp af near-match teknologien. 0-hit loggen viser, at brugerne tit skriver alt for meget i søgefeltet, det ville klart kunne afhjælpes ved automatisk at sætte "eller" imellem og derefter rankere søgningen.

Endvidere understregede Kirsten Larsen, at sammensatte ord er den største udfordring for stavehjælpen, da mange sammensatte ord ikke kan findes i de gængse ordbøger. Det kunne også være en mulighed at tilbyde en engelsk

stavehjælp, f.eks. ved 0-hit søgninger at give tilbud om at skifte til engelsk stavehjælp.

Enighed om at tage forbedring af stavehjælpen med på udviklingsplanen, især ville det være en stor forbedring, hvis engelsk stavehjælp og near-match blev implementeret.

Rammebudget ikke del af planen (DF)

Leif Andresen redegjorde for årsagen til, at rammebudgettet ikke var en del af udviklingsplanen for 2009. I 2008 havde rammebudgettet ikke fungeret som det styringsredskab det burde være, f.eks. havde håndteringen af brugerskabte data sprængt rammerne helt.

Per Steen Hansen understregede, at det var vigtigt, at rammebudgettet kom med i udviklingsplanen, da det giver en mulighed for at se hurtigt, hvad der bliver prioriteret, og samtidig skaber et klart overblik. At regnskabet så kan se anderledes ud end rammebudget vil altid kunne forklares. Et rammebudget er at betragte som en retningslinje, en overordnet styringsmodel.

Der var enighed i udvalget om, at det var meget relevant at skete en opdeling af budgettet som en del af udviklingsplanen. Gerne krydret med noget grafik og helst med tallene angivet i %.

Lister efterspurgt litteratur (FC)

Leif Andresen forklarede, at ønsket udspringer af et igangværende projekt om koordination af materialeforsyningen mellem folke- og forskningsbiblioteker.

Som et led i udvalgsarbejdet, har udvalget bedt DBC om at lave et udtræk af bestillinger i en bestemt uge fra folkebibliotekerne til forskningsbibliotekerne.

Leif Andresen understregede, at dette ikke var en bibliotek.dk opgave, men klart en DanBib opgave.

Netmusikken i søgeforsøg (FC-fjernlån)

I et høringssvar anføres det, at det tager 3-5 klik at finde vej til Netmusikken. Kirsten Larsen viste derefter, at det kan lade sig gøre at finde link til Netmusikken med færre klik. Per Steen Hansen foreslog dog alligevel, om det ikke var muligt at indtænke en anden mere umiddelbar tilgængelighed i den nye brugergrænseflade.

Kirsten Larsen var interesseret i, om det var muligt at få poster på materialer fra Netmusikken, der kun findes elektronisk, vist i bibliotek.dk.

Leif Andresen var enig med Per Steen Hansen og konkluderede, at der bør undersøges om en lettere adgang til netmusikken er mulig i forbindelse med brugergrænsefladeprojektet. Endvidere vil styrelsen drøfte med netmusikken om der er mulighed for en dataleverance.

Netmusikken ikke på Netbibliotekslisten (FC-fjernlån)

Leif Andresen forklarede, at hvis et netbibliotek ønsker at blive optaget på netbibliotekslisten, skal de selv angive, at de er interesseret. Der har ikke været nogen opsøgende virksomhed overfor de andre netbiblioteker. Dog var der enighed om, at Styrelsen kontakter Statsbiblioteket og foreslår dem at blive optaget på listen.

Søg videre på nettet (Gentofte)

Leif Andresen kommenterede kort høringssvaret fra Gentofte og forklarede, at projektet hverken er et stort projekt ej heller særlig dyrt.

Widgets: forslag Hackaton (Gentofte)

Kirsten Larsen mente, det lød som en udmærket ide at invitere til et Hackathon, men var usikker på om det skulle være DBC, der stod som indbyder. DBC gav tilsagn om at overveje at indbyde til et sådan arrangement.

Finansiering lokal brugergrænseflade/værkeksport (Gentofte)

Leif Andresen var enig med Gentofte i deres betragtninger i høringssvaret. At bruge driftsafvikle en lokal brugergrænseflade er en DanBib+ ydelse. På

udviklingsplanen for 2009 vil det være planen at klargøre modellen, derefter at præsentere et samlet koncept som en samfinansiering mellem DanBib og bibliotek.dk. Projektet overgår derefter til et egentligt driftsprojekt.

Webservice hele bibliotek.dk (Gentofte)

Leif Andresen bemærkede til forslaget om at lave webservices for hele bibliotek.dk at der er webservice til søgning i standardiseret form dokumenteret på www.danbib.dk. Han tilføjede at han ikke så noget behov for at lave åbne API'er til alle funktioner, da det vil være temmelig dyrt og ikke afspejle en faktisk efterspørgsel. Der disponeres ikke midler ud fra principielle behov, men ud fra faktiske behov. Han pegede på at der var en relativt begrænset anvendelse af webservice til søgning – som er den mest oplagte service – og der derfor var udviklet en eksempel-klient. Den kan bruges direkte og til at designe et eget interface til søgning i bibliotek.dk. Leif Andresen nævnte endvidere at der er brugt midler på at gøre det muligt for at bruge bibliotek.dk f.eks. via Facebook.

Per Steen Hansen nævnte behovet for lave koblinger til sociale data andre steder, det kræver så at man laver forskellige snitflader således at data kan komme i spil. Kirsten Larsen kommenterede ved at henvise til arbejdet med national opsamling af brugerskabte data og til at der have været en høring om bibliotek.dk's dataformat til brugerskabte data for at sikre interoperabilitet.

Trafiklys (Gladsaxe)

Kirsten Larsen kommenterede Gladsaxes ønske om en funktion a la Netpunkts trafiklys og forklarede, at høringsoplægget til udviklingsplan 2009 er renset for mindre projekter a la Trafiklys. Men det vil være muligt at benytte den kendte teknologi fra Netpunkt også i bibliotek.dk's Se hvilke biblioteker der har materialet.

Infomedia-tekst (Helsingør)

Kirsten Larsen mente det var et glimrende forslag, men der var dog forskellige tekniske problemer, der gjorde, at det kunne være vanskeligt at få denne service til at virke med bl.a. ældre avisartikler fra Berlingske Tidende.

Leif Andresen konkluderede, at Helsingørs forslag tages med på udviklingsplanen for 2009 med de begrænsninger der ligger i DBC's data

Adgang til mere indhold (Det Kongelige Bibliotek)

Kirsten Larsen orienterede om, at projektet er et større rammeprojekt, der indeholder flere delprojekter, bl.a. forside projektet. Endvidere er det tanken at skabe adgang til så meget gratis materiale i digital form som muligt. DBC køber ikke licenser og kan således ikke give fri adgang til licensbelagt materiale via bibliotek.dk.

Gunhild Søndergaard mente, at det ville tage en rum tid førend egentlige nationale licenser blev en realitet. Derfor var det vigtigt at få eksponeret, hvor meget digitalt materiale, der egentlig findes og så hellere leve med de mange forskellige eksisterende adgangsformer – kort sagt jo mere fuld tekst der blev vist, jo bedre.

Kirsten Larsen nævnte, at Det Kongelige Bibliotek selv afleverer poster med link til fuld tekst i, og at det har skabt problemer, at alle ikke har adgang til alt. Kirsten Larsen mente, at adgangsstyringen, der forventes etableret i løbet af 2009, vil det løse flere af problemerne.

Leif Andresen konkluderede, at der var enighed om fortsat at bruge bibliotek.dk som adgang til fuldtekst materiale, selvom der ikke sker nogen særskilte licensforhandlinger via bibliotek.dk, men at det er vigtigt at facilitere adgang, selvom den ikke er for alle.

Integrated search (Det Kongelige Bibliotek)

I høringssvaret fra Det Kongelige Bibliotek understreges det, at bibliotek.dk skal genbruge, hvad der af projekter om integrated search og ikke starte

forfra. Leif Andresen kunne kun erklære sig enig i Det Kongelige Biblioteks udtalelser.

Lånertjek (Det Kongelige Bibliotek)

Leif Andresen bemærkede at det er det lokale bibliotek der bestemmer, de skal selv sige ja til at der foretages oprettelse af lånere i en bibliotek.dk brugergrænseflade.

Bedre markering af materiale der ikke lånes ud (Roskilde)

Mange brugere klager over, at de kan bestille materiale, som ikke udlånes. Leif Andresen forklarede, at bibliotek.dk generelt ikke har bestand med fra biblioteker, der har angivet at de ikke låner ud. Problemet handler derfor primært om:

- 1) biblioteker, der angiver de har et begrænset udlån
- 2) materialer, som biblioteker ikke låner ud og hvor tilgængeligheden af materialet ikke er markeret korrekt.

Kisten Larsen nævnte, at det især er uddannelsesbibliotekerne, der skaber problemerne i denne forbindelse. Kirsten Larsen foreslog, at Styrelsen laver en kampagne rettet mod de uddannelsesbiblioteker, der har angivet, at de har begrænset udlån, for at sikre sig at de har forstået begrebet begrænset udlån korrekt. Leif Andresen forklarede, at begrænset udlån er at betragte som udlån, men at en bestilling i bibliotek.dk først vil blive sendt til et bibliotek med begrænset udlån, når alle andre muligheder er udtømt.

Kirsten Larsen tilføjede, at posterne fra uddannelsesbiblioteker pga. katalogiseringsniveauet nogle gange ikke kan matches med den rigtige post og derfor står denne post alene. Det betyder så, at selvom biblioteket har koden for begrænset udlån, så står posten alene og biblioteket modtager af den årsag flere bestillinger.

Endvidere påpegede Kirsten Larsen, at bibliotek.dk også indeholder nationalbibliografien, altså materialer der naturligt kun findes meget få steder. Kirsten stillede derfor spørgsmålet om en mulig løsning kunne være, at brugerne default kun søger i materialer, der er til udlån.

Roskilde mente i høringssvaret, at poster fra Dansk lokalbibliografi ikke kan bestilles, fordi der ikke er beholdning på. Kirsten Larsen svarede, at Dansk Lokalbibliografis poster er matchet med folkebibliotekernes bestand, og at det er meget få poster, der ikke er blevet matchet.

Enighed om at Styrelsen for Bibliotek og Medier bør rette en henvendelse til uddannelsesbibliotekerne, hvor de forskellige problemer, med begrænset udlån, katalogiseringsniveau, og dårlig afmærkning af materiale ej til udlån, adresseres.

Ditte Jessing foreslog, at henvendelse blev delt op i flere etaper, idet hun mente at det nemt kunne virke ret overvældende for de små uddannelsesbiblioteker med en så massiv henvendelse.

Bestilling i ét hug (København)

Kirsten Larsen var ikke helt klar over, hvad København mente i høringssvaret. Gunhild Søndergaard forklarede, at det var vigtigt at automatiseringsprocenten gik op, førend at de ville give los for bestillinger i ét hug.

Kirsten Larsen ville kikke nærmere på bestilling direkte i lokal katalog, og ville udarbejde en beskrivelse af det i nærmere dialog med flere aktører bl.a. København.

c) Andre kommentarer

Det var ingen yderligere kommentarer.

4. Eventuelt

Det foreslås at aftale om mødedato i december 2009 træffes ud fra mødekort, som udsendes sommeren 2009.

Hellen Niegaard mente, at det var en god proces med høringsrunden, processen nødvendiggjorde en gennemgang og stillingtagen til bibliotek.dk, som var ganske gavnlige.

Per Steen Hansen tilkendegav ligeledes, at interessen var stor, givet de mange høringssvar, der var indkommet.

Leif Andresen understregede, at profblog til næste år vil blive brugt igen, selvom der i år ikke var kommet kommentarer overhovedet. Derfor konkluderede Leif Andresen, at det nok er for tidligt kun at lægge udviklingsplanen op på profbloggen

Leif Andresen takkede for et godt, kort og konstruktivt møde.

12. februar 2009
Ulla Kvist